

jednání Zastupitelstva města Ústí nad Labem

dne:

21.09.2016

bod programu:

52

věc:

Urbánní rozvoj města s důrazem na veřejná prostranství

důvod předložení:

Aktivace zpracování programu konkrétních opatření pro naplňování prioritního cíle 1.1 Urbánní rozvoj dle Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015-2020.

zpracoval:

Ing. Jiří Mach

PaedDr. Petr Brázda

Ing. arch. Jan Hrciník

Ing. arch. Jan Hrouda

předkládá:

Ing. Jiří Mach

projednáno:

[Empty box for recording the meeting minutes]

přizváni k jednání:

[Empty box for recording invited participants]

NÁVRH NA USNESENÍ

Zastupitelstvo města po projednání

A) bere na vědomí

1. dlouhodobě neuspokojivý stav veřejných prostranství a koncepčního plánování udržitelného rozvoje města
2. nutnost realizovat naplňování Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015-2020 s prioritním cílem 1. 1. „Zajistit přiměřený urbánní rozvoj“ a tím přispět k naplnění hlavního cíle „Zlepšení image a atraktivity města“

B) ukládá

1. Radě města

- a) zajistit naplňování kvalitního a udržitelného rozvoje města v souladu s prioritním cílem Strategie města 1.1 „Zajistit přiměřený urbánní rozvoj“,
- b) předložit Zastupitelstvu města ke schválení plány naplňování cíle 1. 1. „Zajistit přiměřený urbánní rozvoj,“ a to včetně:
 - a. plánu rozvoje veřejných prostranství a péče o ně,
 - b. zavedení nástrojů pro řízení rozvoje veřejných prostranství včetně plánu regulace reklamy ve městě,
 - c. plánu řešení tzv. brownfieldů ve městě,

termín: červen 2017

- c) předložit Zastupitelstvu města informaci o průběžném plnění bodu B) 1. b) tohoto usnesení

termín: únor 2017

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Cílem je aktivovat město v koncepčním přístupu k rozvoji veřejných prostranství v souladu se Strategii rozvoje 2015-2020 (dále „Strategie“)

Obsah:

A) ROZVOJ VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ V SOULADU SE STRATEGIÍ 2015-2020

B) SOUČASNÝ STAV VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ A NÁVRH ŘEŠENÍ

a. VŠEOBECNÁ PROBLEMATIKA VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ MĚSTA

1. Řešení regulace a kultivace reklamy
2. Zkvalitnění správy a údržby městského majetku (mobiliáře, stavebních objektů i prvků veřejné infrastruktury)
3. Řešení kvality zeleně a povrchů města

b. ŠEST NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ MĚSTA

c. ŘEŠENÍ BROWNFIELDŮ

d. OBECNÁ DOPORUČENÍ K ŘEŠENÍ VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ

C) ZÁVĚR

A) ROZVOJ VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ V SOULADU SE STRATEGIÍ 2015-2020

<http://www.usti-nad-labem.cz/files/strategie-tistena-verze.pdf> **(Strategie)**

Prostřednictvím veřejných prostranství vnímáme město jako celek, jsou tím, co město činí městem. Jejich kvalita tak nejen určuje míru trávení času ve městě, ale v podstatě vytváří image města jako takového a formuje jeho obyvatele. S určitou nadsázkou lze říci, že jaká jsou veřejná prostranství města, takoví jsou jeho obyvatele. Uvědomění si nutnosti rozvoje kvality veřejných prostranství, přihlášení se k roli, která správě města přísluší, tj. k hájení a prosazování veřejného zájmu, je nezbytným krokem k nastartování procesu nápravy dlouhodobě neuspokojivého stavu. Základem takového procesu je koncepční celoměstský přístup k rozvoji veřejných prostranství.

V návrhové části Strategie je uvedeno:

- „Pro posílení vazby mezi cíli a vizí byl tedy vydefinován Hlavní cíl: Zlepšení image a atraktivity města, který zastřešuje všechny cíle a bude společným souhrnným cílem všech pilířů dokumentu. Naplňováním každého cíle bude město v podstatě směřovat ke zvýšení své atraktivity a zlepšení svého vnějšího i vnitřního image.“ (str. 80-81)
- „Město vytvoří jako součást nástroje pro řízení rozvoje plán veřejných prostranství, podmínek jejich prostorového uspořádání a jejich využívání, jejich regulace a podmínek jejich výstavby a dále podmínek výstavby v jejich okolí. Město bude systematicky zlepšovat kvalitu svých veřejných prostorů.
Postupně budou revitalizována veřejná prostranství ve městě, ale bude zajištěna i jejich následná kvalitní údržba a ožívování.“ (s. 84)

B) SOUČASNÝ STAV VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ A NÁVRH ŘEŠENÍ

Dle MONITORINGU veřejných prostranství ([viz odkazy](#)) a výsledků Fóra Zdravého města z listopadu 2015 (<http://www.usti-nad-labem.cz/cz/seznamy-zprav/aktualni-informace/vysledky-ankety-urcete-priority-mesta.html>) je zřejmé, že v Ústí nad Labem dlouhodobě přetrvává velmi špatný stav veřejných prostranství, způsobený již od poválečné doby zanedbávanou údržbou, nekoncepčností, nedůsledností a nedostatečnou investicí města do jeho rozvoje.

V souladu se strategií a výše uvedeným a zdokumentovaným stavem jsme zpracovali následující přehled nejvýznamnějších problémů souvisejících s veřejnými prostranstvími města (a.). Ten je v druhé části doplněn o konkrétní významné prostory města (b.) a řešení brownfieldů (c.). Ve čtvrté části jsou pak obecná doporučení pro zajištění kvalitního budoucího rozvoje veřejných prostranství města (c.).

a. VŠEOBECNÁ PROBLEMATIKA VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ MĚSTA

1) Řešení regulace a kultivace reklamy

Nekultivovaná forma venkovní reklamy svým působením negativně ovlivňuje vizuální působení a pobytovou kvalitu veřejných prostranství, ve velké míře ohrožuje bezpečnost pohybu a provozu a ovlivňuje image celého města.

Této oblasti se aktivně věnovala skupina tří studentek grafického designu na Fakultě umění a designu UJEP. Viz <http://nemocreklam.gd1.cz> a výstava v OC Forum.

Další nejpalčivější příklady dle monitoringu reklamy včetně znehodnocení povrchů polepem, sprejem <https://goo.gl/photos/5n73qo8ExqLzGpqr7>; <https://goo.gl/photos/iPAdGf1u1piDv7p29> <https://goo.gl/photos/sqPh7qijzy7Q7TDw8>

Návrh řešení:

Odsouhlasit „Manuál pro nastavení regulace venkovní reklamy na území města“ zpracovaný hlavním architektem a návazně schválit např. obecně závaznou vyhlášku města Ústí nad Labem, která bude regulovat umístění a kvalitativní standard reklamy umístěvané ve městě. Vyhláška by měla být založena na následujících principech:

Místa pro venkovní reklamu neoznačující provozovnu by měla být evidovaná a aktualizovaná ve veřejně přístupných mapových podkladech. Takové podklady mohou sloužit pro lokální plánovací dokumentaci a také jako nástroj proti nelegálně umístěvané reklamě. Především je nutné nastavit transparentní a vymahatelnou regulaci, zejména pro ilegální a pololegální reklamu. Tím se zvýší bonita ostatní venkovní reklamy, na kterou pak mohou být kladeny vyšší nároky z hlediska umístění, estetické kvality a rozměrů.

Provést inventarizaci stávajících reklamních zařízení a staveb (billboardy apod.), především s ohledem na to, zda jsou legálně povoleny. Provést inventarizaci reklamy umístěné na pozemcích města s následným odstraněním reklamy na nevhodných místech. Dát výzvy k odstranění nelegální reklamy, ukončení či neprodlužování nájemních smluv.

Prověřit, jaké má magistrát města k dispozici možnosti, pokud jsou reklamy na soukromých objektech.

2) Zkvalitnění správy a údržby městského majetku (mobiliáře, stavebních objektů i prvků veřejné infrastruktury)

Městský mobiliář je jednou ze základních součástí veřejného prostoru. Město by proto mělo dbát na jeho kvalitu, údržbu a čistotu. Současný stav především v centrální části města je bohužel velmi špatný a je na něj občany často poukazováno. Ve městě je umístěno velké množství nesourodých prvků mobiliáře, mnohdy v dezolátním stavu (odpadkové koše, lavičky, stojany...). Mnoho stavebních objektů veřejného prostoru (opěrné zídky, chodníky, schodiště, soukromé objekty...) vykazuje dlouhý čas zanedbanou údržbu. <https://goo.gl/photos/WoNG7WbewHrhRWh5A>

Návrh řešení:

Ze strany města je třeba zajistit pravidelnou důslednou správu a údržbu jednotlivých objektů, jejich pravidelné drobné opravy a vyzvání soukromých majitelů k nápravě.

Je potřebné zavést do praxe hlavním architektem rozpracované dokumenty, tzv. „Manuál tvorby veřejných prostranství“ obsahující mimo jiné základní přehled vhodného městského mobiliáře (viz. např. Praha, Liberec, Benešov). Je třeba zajistit údržbu a čištění stávajícího mobiliáře.

Kvalitní a kvalitně rozmístěný mobiliář na klíčová místa nabízí možnosti rozvoje přirozeného užívání města jeho obyvateli a zároveň jeho dlouhodobou trvanlivost a odolnost vůči vandalismu.

3) Řešení kvality zeleně a povrchů města

V důsledku dlouhodobého užívání levných materiálů na povrchy chodníků (betonová zámková dlažba), dochází k jejich velmi rychlé degradaci. Oproti původně užívaným kamenným dlažbám, které nabízejí schopnosti přirozeného stárnutí a mají velice dlouhou trvanlivost v řádu stovek let, jsou tak nové, levné povrchy na hranici životnosti již po několika letech užívání (Masarykova ulice apod.). Přitom v mnohých místech je historická dlažba stále pod vrstvou asfaltu a při rekonstrukcích ulic je často nehospodárně vyhazována.

U kovových prvků ve veřejném prostoru (sloupy, zábradlí, mobiliář) je vhodné určit a dodržovat jednotné barevné řešení.

Samostatnou kapitolou je pak stav veřejné zeleně a její mnohdy dlouhodobě zanedbaný stav a nedostatečná údržba. <https://goo.gl/photos/f2aTwA8fHG4U1DtBA>

Návrh řešení:

Vypracovat základní koncepční materiál, který zajistí kvalitativní standardy užívání materiálů, povrchů a detailů řešení klíčových veřejných prostranství města, včetně dlouhodobé ekonomické rozvahy z hlediska jejich životnosti a kvalitativního přínosu k celkovému rozvoji města.

Je potřebné stanovit pravidla a standardy pro údržbu městské zeleně. Intenzivně využívané plochy a parky v centru města vyžadují pravidelnější údržbu a kvalitnější zahradnickou péči (např. Sady Bedřicha Smetany, prostor mezi OC Labe a Forem).

b. ŠEST NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ MĚSTA

Město má evidentně 6 nejvýznamnějších veřejných prostranství, které je třeba řešit v první etapě jako klíčové studie vedoucí ke zlepšení image města:

1. hlavní městská třída - Masarykova ulice
2. hlavní přestupní uzel veřejné dopravy města (zastávky MHD a BusLine u Divadla)
3. Mírové náměstí (nejvýznamnější reprezentativní prostor krajského města)
4. Lidické náměstí
5. Revoluční ulice a předprostor OD Labe
6. Pařížská ulice

Podrobnější popis k jednotlivým nejvýznamnějším veřejným prostranstvím viz **Příloha č. 1**.

V rámci efektivního přístupu k zásadnímu řešení veřejných prostranství je vhodné využít situací, kdy dochází k rekonstrukcím sítí, případně jsou již evidentně poškozené povrchy, žádající si zásadní výměnu.

Aktuálně je avizovaná výměna kanalizace v malé části Velké Hradební od křižovatky Bratislavská po křižovatku s Pařížskou ulicí v roce 2017. V Pařížské plánuje ODM výměnu asfaltového povrchu za betonovou dlažbu.

Peníze na studie k rozvoji veřejných prostranství lze například v současnosti získat dle odkazu na aktuální dotační titul MMR: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/IROP/Vyzvy/Vyzva-c-9-Uzemni-studie>

Nástin řešení dalších významných veřejných prostranství je uveden v **Příloze č. 2**.

c. ŘEŠENÍ BROWNFIELDŮ

Důraz na využívání stávajících brownfieldů neustále narůstá. Je třeba navázat na předchozí práci magistrátu a aktualizovat přehled těchto ploch, vytvořit plán pro jejich pokud možno postupnou přeměnu a kultivaci, a to jak z hlediska urbanistického, tak ekonomického a majetkového. Je třeba zajímat se o dotační titul na výkup brownfieldů MPO ČR – má být od 1.1.2017.

d. OBECNÁ DOPORUČENÍ K ŘEŠENÍ VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ

Zpracovatelé v obecné rovině doporučují Radě města:

- klíčové je aktivně zapojit funkci hlavního architekta a posílit roli jeho úřadu včetně koncepčního pracoviště, ideálně ve formě samostatného odboru s jasně definovanými povinnostmi, pravomocemi a rozsahem práce. Některá větší zadání lze případně řešit externími specialisty.
- do praxe zavést rozpracované dokumenty – „Manuál tvorby veřejných prostranství“ a „Manuál pro nastavení regulace venkovní reklamy na území města“. Zde se nabízí inspirace - možnost doplnění dle podobných dokumentů a zkušeností z jiných měst (Praha, Liberec, Kadaň a jiné).
- posílit efektivní koordinaci mezi odbornými útvary
- při návrhu rozpočtu počítat s urbánním rozvojem / seznam akcí a projektů zařadit do Akčního plánu
- aktivně vyhledávat vhodné dotační tituly, které městu pomohou zkvalitňovat podobu veřejných prostranství města

- uplatnit evropské zkušenosti s „ATCM“ Spoluúčast veřejného, soukromého sektoru, občanů na chodu města.

Máme radost, že několik zjištěných nedostatků se již podařilo odstranit a mnohé jsou rozpracované jak odbory Magistrátu, tak obvody.

C) ZÁVĚR

Postarejme se společně o naplnění prioritního cíle 1.1 Strategie konkrétními opatřeními.

Nastartujme koncepční urbánní rozvoj s důrazem na veřejná prostranství města, včetně péče o jejich kvalitu, čistotu a trvalost, tak aby mohla dobře sloužit občanům města.

Řešme toto téma v úzké součinnosti s odbory magistrátu a jednotlivými městskými obvody.

Ústí nad Labem má svou historii, přírodní scenérii a potenciálem na to stát se hrdým krajským městem.

v Ústí nad Labem dne 09.09.2016

za zpracovatele: Jiří Mach, zastupitel

Přílohy č. 1 a č. 2 jsou k dispozici na stránkách města v elektronické podobě.